

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1990-1991

11 OCTOBRE 1990

PROJET DE LOI

**portant approbation des Actes
internationaux suivants :**

**1. Convention sur la réduction des cas de
pluralité de nationalités et sur les obligations
militaires en cas de
pluralité de nationalités, faite à
Strasbourg le 6 mai 1963;**

**2. Protocole portant modification à la Con-
vention sur la réduction des cas de pluralité
de nationalités et sur les obligations mili-
taires en cas de pluralité de nationalités, fait
à Strasbourg le 24 novembre 1977;**

**3. Protocole additionnel à la
Convention sur la réduction des cas de
pluralité de nationalités et sur les
obligations militaires en cas de
pluralité de nationalités, fait à Strasbourg le
24 novembre 1977**

EXPOSE DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

INTRODUCTION

L'accroissement constant des mouvements migra-
toires a suscité de nombreuses difficultés dans le
domaine de la nationalité.

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1990-1991

11 OKTOBER 1990

WETSONTWERP

**houdende goedkeuring van volgende Interna-
tionale Akten :**

**1. Overeenkomst betreffende de
beperking van gevallen van meervoudige
nationaliteit en
betreffende militaire verplichtingen in geval
van meervoudige
nationaliteit, opgemaakt te
Straatsburg op 6 mei 1963;**

**2. Protocol houdende wijziging van de Over-
eenkomst betreffende de
beperking van gevallen van meervoudige
nationaliteit en
betreffende militaire verplichtingen in geval
van meervoudige
nationaliteit, opgemaakt te
Straatsburg op 24 november 1977;**

**3. Aanvullend Protocol bij de
Overeenkomst betreffende de
beperking van gevallen van meervoudige na-
tionaliteit en
betreffende militaire verplichtingen in geval
van meervoudige
nationaliteit, opgemaakt te
Straatsburg op 24 november 1977**

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

INLEIDING

De steeds toenemende migratie heeft talrijke
moeilijkheden doen rijzen inzake nationaliteit.

Après leur émigration, certaines personnes possèdent deux ou même plusieurs nationalités.

Ceci est dû au contenu divergent des lois réglant la nationalité dans chaque pays. Certains Etats attribuent leur nationalité en se fondant sur la filiation de la personne (*ius sanguinis*) tandis que d'autres appliquent le critère de la naissance ou du séjour sur leur territoire (*ius soli*). Il arrive souvent que ces deux principes soient combinés dans les lois sur la nationalité.

Les cas de plurinationalité qui en découlent ont fait surgir des problèmes surtout en ce qui concerne l'accomplissement des obligations militaires.

En principe, les miliciens sont tenus d'accomplir leur service militaire dans chacun des pays dont ils possèdent la nationalité.

Pour remédier à cette situation, certaines conventions bilatérales ont été conclues par lesquelles il a été convenu que les bipatrides ne devraient plus effectuer leur service militaire que dans un seul pays. Une liste des conventions dont il s'agit, liant la Belgique est jointe à la présente (Annexe à l'exposé des motifs).

La propagation générale de ces problèmes a amené le Conseil de l'Europe à élaborer une convention multilatérale en 1963.

Deux Protocoles distincts ont été établis en 1977, l'un modifiant certains articles de la Convention de base et l'autre déterminant la procédure d'échange international de données relatives aux changements de nationalité.

Durant les années ayant suivi la signature de la Convention, la conviction prévalait que celle-ci ne pouvait entrer en vigueur en Belgique dans sa totalité, aussi longtemps que notre législation en matière de nationalité ne serait pas modernisée et adaptée.

Le nouveau Code de la Nationalité belge a été introduit par la loi du 28 juin 1984, publié au Moniteur belge du 12 juillet 1984. Ce Code est entré en vigueur le 1er janvier 1985.

C'est pour cette raison que le projet de loi, portant approbation de la Convention et ses deux Protocoles, peut vous être soumis actuellement.

A ce jour la Convention de 1963 a été ratifiée par les Etats suivants : Allemagne (Rép. féd.), Autriche, Danemark, Espagne, France, Irlande, Italie, Luxembourg, Norvège, Pays-Bas, Royaume-Uni, Suède. Elle est entrée en vigueur le 28 mars 1968.

Le Protocole portant modification à la Convention de 1963 a été ratifié par le Danemark, le Luxembourg, les Pays-Bas, la Norvège, la Suède et le Royaume-Uni. Ce Protocole est entré en vigueur le 8 septembre 1978.

Le Protocole additionnel à la Convention de 1963 a été ratifié par le Luxembourg, les Pays-Bas et la Norvège. Ce Protocole est entré en vigueur le 17 octobre 1983.

Sommige personen hebben na hun emigratie twee of meerdere nationaliteiten.

Dit is te wijten aan de uiteenlopende inhoud van de wetten tot regeling van het burgerschap in elk land. Er zijn Staten die hun nationaliteit toekennen op grond van de afstamming van een persoon (*ius sanguinis*) terwijl andere Staten het verblijf of de geboorte op hun grondgebied (*ius soli*) als criterium hanteren. Vaak komt in de nationaliteitswetten een combinatie voor van deze twee systemen.

De daaruit voortvloeiende gevallen van meervoudige nationaliteit hebben voornamelijk problemen doen ontstaan voor het vervullen van militaire verplichtingen.

In beginsel zijn dienstplichtige personen ertoe gehouden militaire dienst te vervullen in elk van de landen waarvan zij de nationaliteit bezitten.

Om aan deze situatie te verhelpen werden enkele bilaterale overeenkomsten afgesloten waarbij overeengekomen werd dat bipatriden hun dienstplicht slechts in één land dienden te vervullen. Een lijst van deze overeenkomsten, waardoor België gebonden is, wordt bijgevoegd (Bijlage bij de Memorie van Toelichting).

De algemene verbreiding van de gestelde problemen heeft de Raad van Europa ertoe gebracht in 1963 een multilateraal Verdrag tot stand te brengen.

In 1977 werden twee afzonderlijke Protocollen uitgewerkt waarvan er één sommige artikelen van de basisovereenkomst wijzigde, terwijl het andere de regels vastlegde inzake internationale uitwisseling van gegevens betreffende nationaliteitsveranderingen.

Tijdens de jaren die volgden op de ondertekening van de Overeenkomst won de mening veld dat deze in België niet in haar geheel in werking mocht treden, zolang onze wetgeving inzake nationaliteit niet vernieuwd en aangepast werd.

Het nieuwe Wetboek van de Belgische nationaliteit werd ingevoerd bij wet van 28 juni 1984, en gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 12 juli 1984. Dit Wetboek is in werking getreden op 1 januari 1985.

Het is om die reden dat het wetsontwerp, houdende goedkeuring van de Overeenkomst en van beide Protocollen, u thans kan voorgelegd worden.

De Overeenkomst van 1963 is op dit ogenblik bekrachtigd door de volgende Staten : Denemarken, Duitsland (Bondsrepubliek), Frankrijk, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Spanje, het Verenigd Koninkrijk, Zweden. Zij is in werking getreden op 28 maart 1968.

Het Protocol houdende wijziging van de Overeenkomst van 1963 werd reeds bekrachtigd door Denemarken, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, het Verenigd Koninkrijk en Zweden. Dit Protocol is in werking getreden op 8 september 1978.

Het Aanvullend Protocol bij de Overeenkomst van 1963 werd reeds bekrachtigd door Luxemburg, Nederland en Noorwegen. Dit Protocol is in werking getreden op 17 oktober 1983.

Vu que l'article 2, 2°, de la Convention prévoit qu'un Etat-membre ne peut pas refuser son consentement à la renonciation de nationalité par un ressortissant, l'autorisation royale dont question à l'article 22, § 2, du Code de la nationalité belge doit être abrogée.

Dans le Code de la nationalité belge l'âge de la majorité a en fait été réduit à 18 ans. Toutefois ceci n'a nulle part été mentionné expressément dans le texte. Afin d'éviter toute contestation relative à l'interprétation du terme « majeur » dont question dans les articles 1 et 2 de la Convention, il semble opportun de préciser la portée de ce terme.

*
* * *

Il est difficile de tenir compte de la première remarque du Conseil d'Etat car l'intention est précisément d'annuler dans tous les cas l'Autorisation Royale, instituée par l'article 22, § 2, du Code de la Nationalité belge.

Le texte de l'article 2 de la loi d'approbation doit par conséquent être maintenu.

La deuxième remarque du Conseil d'Etat est fondée. Chaque Etat membre peut déterminer selon son droit interne ce qu'il faut entendre par majorité et minorité.

Par conséquent, l'article 3 du projet de loi peut être omis.

Le Ministre des Affaires Etrangères,

M. EYSKENS

Le Ministre de la Justice,

M. WATHELET

Le Ministre de la Défense nationale,

G. COEME

Le Ministre de l'Intérieur,

L. TOBBACK

Daar artikel 2, 2°, van de Overeenkomst bepaalt dat een Lidstaat zijn toestemming tot afstand van nationaliteit door een onderdaan niet mag weigeren, dient de Koninklijke machtiging waarvan sprake in artikel 22, § 2, van het Wetboek van de Belgische nationaliteit opgeheven te worden.

In het Wetboek van de Belgische nationaliteit wordt in feite de leeftijd van de meerderjarigheid herleid tot 18 jaar. Dit wordt evenwel nergens uitdrukkelijk in de tekst gesteld. Teneinde elke betwisting betreffende de interpretatie van de term « meerderjarige » waarvan sprake in de artikelen 1 en 2 van de Overeenkomst te vermijden lijkt het dan ook opportuun te preciseren wat onder die term moet worden verstaan.

*
* * *

Met de eerste opmerking van de Raad van State kan moeilijk rekening gehouden worden, aangezien het precies de bedoeling is de Koninklijke Machtiging, ingesteld bij artikel 22, § 2, van het Wetboek van de Belgische nationaliteit, in alle gevallen af te schaffen.

De tekst van artikel 2 van de goedkeuringswet dient bijgevolg gehandhaafd te worden.

De tweede opmerking van de Raad van State is gegrond. Elke Lidstaat kan volgens zijn intern recht bepalen wat door meerderjarigheid en door minderjarigheid verstaan wordt.

Bijgevolg kan artikel 3 van het wetsontwerp weggelaten worden.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

M. EYSKENS

De Minister van Justitie,

M. WATHELET

De Minister van Landsverdediging,

G. COEME

De Minister van Binnenlandse Zaken,

L. TOBBACK

ANNEXE

Conventions bilatérales selon lesquelles les bipatrides ne devront accomplir leur service militaire que dans un seul pays :

1. Arrangement entre la Belgique et les Pays-Bas du 9 juin 1954 (loi du 9 août 1955, *Moniteur belge* du 27 août 1955) complété par l'Accord du 25 octobre 1962 (loi du 15 juillet 1964, *Moniteur belge* du 3 octobre 1964);
2. Convention entre le Royaume de Belgique et la République française du 12 octobre 1962 (loi du 15 juillet 1964, *Moniteur belge* du 24 octobre 1964);
3. Convention entre le Royaume de Belgique et la République argentine du 11 juin 1963 (loi du 2 août 1966, *Moniteur belge* du 21 juillet 1967);
4. Convention entre le Royaume de Belgique et la République italienne signée à Bruxelles le 3 novembre 1980 (loi du 5 septembre 1983, *Moniteur belge* du 27 avril 1984).

BIJLAGE

Bilaterale overeenkomsten volgens dewelke bipatriden hun militaire dienst slechts in één land dienen te vervullen :

1. Belgisch-Nederlandse Regeling van 9 juni 1954, (wet van 9 augustus 1955, *Belgisch Staatsblad* van 27 augustus 1955) aangevuld door het Akkoord van 25 oktober 1962 (wet van 15 juli 1964, *Belgisch Staatsblad* van 3 oktober 1964);
2. Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Franse Republiek van 12 oktober 1962, (wet van 15 juli 1964, *Belgisch Staatsblad* van 24 oktober 1964);
3. Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Argentinië van 11 juni 1963 (wet van 2 augustus 1966, *Belgisch Staatsblad* van 21 juli 1967).
4. Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Italiaanse Republiek van 3 november 1980 (wet van 5 september 1983, *Belgisch Staatsblad* van 27 april 1984).

AVANT-PROJET DE LOI
soumis à l'avis du Conseil d'Etat

Avant-projet de loi portant approbation des actes internationaux suivants :

1. Convention sur la réduction des cas de pluralité de nationalités et sur les obligations militaires en cas de pluralité de nationalités, faite à Strasbourg le 6 mai 1963;

2. Protocole portant modification à la convention sur la réduction des cas de pluralité de nationalités et sur les obligations militaires en cas de pluralité de nationalités, fait à Strasbourg le 24 novembre 1977;

3. Protocole additionnel à la convention sur la réduction des cas de pluralité de nationalités et sur les obligations militaires en cas de pluralité de nationalités, fait à Strasbourg le 24 novembre 1977

Article 1er

Les Actes internationaux suivants :

1. Convention sur la réduction des cas de pluralité de nationalités et sur les obligations militaires en cas de pluralité de nationalités, faite à Strasbourg le 6 mai 1963;

2. Protocole portant modification à la Convention sur la réduction des cas de pluralité de nationalités et sur les obligations militaires en cas de pluralité de nationalités, fait à Strasbourg le 24 novembre 1977;

3. Protocole additionnel à la Convention sur la réduction des cas de pluralité de nationalités et sur les obligations militaires en cas de pluralité de nationalités, fait à Strasbourg le 24 novembre 1977,

sortiront leur plein et entier effet.

Art. 2

L'article 2, paragraphe 2, du Code de la nationalité belge, institué par la loi du 28 juin 1984, est abrogé.

Art. 3

Pour l'application des articles 1 et 2 de la Convention, le terme « majeur » désigne la personne qui a atteint l'âge de dix-huit ans et le terme « majorité » l'état de cette personne.

VOORONTWERP VAN WET
voorgelegd aan het advies van de Raad van State

Voorontwerp van wet houdende goedkeuring van volgende internationale akten :

1. Overeenkomst betreffende de beperking van gevallen van meervoudige nationaliteit en betreffende militaire verplichtingen in geval van meervoudige nationaliteit, opgemaakt te Straatsburg op 6 mei 1963;

2. Protocol houdende wijziging van de overeenkomst betreffende de beperking van gevallen van meervoudige nationaliteit en betreffende militaire verplichtingen in geval van meervoudige nationaliteit, opgemaakt te Straatsburg op 24 november 1977;

3. Aanvullend protocol bij de overeenkomst betreffende de beperking van gevallen van meervoudige nationaliteit en betreffende militaire verplichtingen in geval van meervoudige nationaliteit, opgemaakt te Straatsburg op 24 november 1977

Artikel 1

De volgende Internationale Akten :

1. Overeenkomst betreffende de beperking van gevallen van meervoudige nationaliteit en betreffende militaire verplichtingen in geval van meervoudige nationaliteit, opgemaakt te Straatsburg op 6 mei 1963;

2. Protocol houdende wijziging van de Overeenkomst betreffende de beperking van gevallen van meervoudige nationaliteit en betreffende militaire verplichtingen in geval van meervoudige nationaliteit, opgemaakt te Straatsburg op 24 november 1977;

3. Aanvullend Protocol bij de Overeenkomst betreffende de beperking van gevallen van meervoudige nationaliteit en betreffende militaire verplichtingen in geval van meervoudige nationaliteit, opgemaakt te Straatsburg op 24 november 1977,

zullen volkomen uitwerking hebben.

Art. 2

Artikel 22, paragraaf 2, van het Wetboek van de Belgische nationaliteit, ingevoerd bij de wet van 28 juni 1984, wordt opgeheven.

Art. 3

Voor de toepassing van de artikelen 1 en 2 van de Overeenkomst moet onder de term « meerderjarige » worden verstaan hij die de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt en onder de term « meerderjarigheid » de staat van die persoon.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre des Relations extérieures, le 28 avril 1989, d'une demande d'avis sur un projet de loi « portant approbation des Actes internationaux suivants :

1. Convention sur la réduction des cas de pluralité de nationalités et sur les obligations militaires en cas de pluralité de nationalités, faite à Strasbourg le 6 mai 1963;

2. Protocole portant modification à la Convention sur la réduction des cas de pluralité de nationalités et sur les obligations militaires en cas de pluralité de nationalités, fait à Strasbourg le 24 novembre 1977;

3. Protocole additionnel à la Convention sur la réduction des cas de pluralité de nationalités et sur les obligations militaires en cas de pluralité de nationalités, fait à Strasbourg le 24 novembre 1977 »,

a donné le 27 septembre 1989 l'avis suivant :

EXAMEN DU TEXTE

Dispositif

Art. 2

L'article 2 du projet porte abrogation de l'article 2 (lire 22), § 2, du Code de la nationalité belge, institué par la loi du 28 juin 1984.

Aux termes de ladite disposition de ce Code :

« Pour perdre la nationalité belge en application du § 1er, 1° et 2°, l'intéressé qui est encore soumis aux obligations du service militaire pour l'armée active ou sa réserve doit y être autorisé par le Roi.

Cette autorisation n'est pas requise si l'intéressé est devenu Belge par l'effet collectif attaché à l'acquisition volontaire ou au recouvrement de la nationalité belge par son auteur ou adoptant ».

L'abrogation de cette disposition dudit code aurait pour effet de supprimer l'exigence de l'autorisation royale dans les cas où la convention soumise à l'assentiment des Chambres législatives ne trouverait pas à s'appliquer, notamment pour les Belges qui acquerraient volontairement la nationalité d'un Etat non signataire de ladite convention.

Au demeurant, rien n'impose l'abrogation de l'article 22, § 2, dudit Code, s'il y est dérogé par une convention internationale, dans la mesure où une norme de caractère international prévaut sur la norme nationale, dans les limites de son domaine d'application.

En conséquence, l'article 2 du projet doit être omis.

Art. 3

Suivant l'article 3 du projet, pour l'application des articles 1er et 2 de la convention, le terme « majeur » désigne la

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 28 april 1989 door de Minister van Buitenlandse Betrekkingen verzocht hem van advies te dienen over een wetsontwerp « houdende goedkeuring van volgende Internationale Akten :

1. Overeenkomst betreffende de beperking van gevallen van meervoudige nationaliteit en betreffende militaire verplichtingen in geval van meervoudige nationaliteit, opgesteld te Straatsburg op 6 mei 1963;

2. Protocol houdende wijziging van de Overeenkomst betreffende de beperking van gevallen van meervoudige nationaliteit en betreffende militaire verplichtingen in geval van meervoudige nationaliteit, opgesteld te Straatsburg op 24 november 1977;

3. Aanvullend Protocol bij de Overeenkomst betreffende de beperking van gevallen van meervoudige nationaliteit en betreffende militaire verplichtingen in geval van meervoudige nationaliteit, opgesteld te Straatsburg op 24 november 1977 »,

heeft op 27 september 1989 het volgend advies gegeven :

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Bepalend gedeelte

Art. 2

In artikel 2 van het ontwerp wordt bepaald dat artikel 22, § 2, van het Wetboek van de Belgische nationaliteit, ingesteld bij de wet van 28 juni 1984, wordt opgeheven.

De genoemde bepaling van dit Wetboek luidt :

« Om de Belgische nationaliteit te verliezen bij toepassing van § 1, 1° en 2°, moet de belanghebbende die nog dienstplichtig is voor het actief of het reserveleger daartoe door de Koning worden gemachtigd.

Deze machtiging is niet vereist indien de belanghebbende Belg is geworden als gezamenlijk gevolg van de vrijwillige verkrijging of van de herverkrijging van de Belgische nationaliteit door zijn ouder of adoptant ».

Door het opheffen van die bepaling van het genoemd Wetboek zou de machtiging door de Koning niet meer vereist zijn in de gevallen waarin de overeenkomst die ter goedkeuring wordt voorgelegd aan het Parlement geen toepassing zou vinden, onder meer ten aanzien van de Belgen die vrijwillig de nationaliteit zouden verkrijgen van een Staat die de genoemde overeenkomst niet heeft ondertekend.

Afgezien daarvan is er geen reden om artikel 22, § 2, van het genoemd Wetboek op te heffen indien daarvan wordt afgeweken door een internationale overeenkomst, voor zover een internationaal geldende norm, binnen de perken van de toepassingsfeer ervan, de voorrang heeft boven de nationale norm.

Dientengevolge behoort artikel 2 van het ontwerp te vervallen.

Art. 3

Voor de toepassing van de artikelen 1 en 2 van de overeenkomst, moet, luidens artikel 3 van het ontwerp, onder de

personne qui a atteint l'âge de 18 ans et le terme « majorité » l'état de cette personne.

Une telle disposition est superflue et sans objet.

En effet, il résulte de l'article 2.3. de la convention sur la réduction des cas de pluralité de nationalités et sur les obligations militaires en cas de pluralité des nationalités, faite à Strasbourg le 6 mai 1963, que :

« 3. La majorité, la minorité ainsi que les conditions d'habilitation et de représentation sont déterminées par la loi de la Partie contractante à la nationalité de laquelle l'individu entend renoncer »;

et, en outre, que pour la perte de la nationalité prévue par l'article 1.4. de la convention,

« la majorité et la minorité ainsi que les conditions d'habilitation et de représentation sont déterminées par la loi de la Partie contractante dont l'individu possède la nationalité ».

De ces règles du droit international, il résulte que c'est à la loi de l'Etat concerné qu'il revient de fixer l'âge auquel, notamment, s'acquiert ou se perd la nationalité de cet Etat.

Ces règles ne font, du reste, que confirmer un principe général de droit international applicable en matière de nationalité.

En ce qui concerne l'âge auquel un Belge perd sa nationalité belge par application de l'article 22, § 1er, 1° et 2°, du Code, cette disposition fixe cet âge à 18 ans accomplis.

En ce qui concerne l'âge auquel s'acquiert volontairement une nationalité étrangère, cette acquisition devant entraîner la perte de la nationalité belge, il n'appartient pas au législateur belge de fixer cet âge. La disposition en projet, si elle était adoptée, pourrait donner à penser que le législateur belge entendrait fixer lui-même cet âge. Seul le législateur de l'Etat étranger concerné, notamment de celui des Etats signataires de la convention de Strasbourg précitée, est habilité à régler cette question.

Enfin, en ce qui concerne l'âge auquel un étranger acquiert volontairement la nationalité belge, ce qui, par application de la convention que la loi en projet soumet à l'assentiment des Chambres législatives, lui fera perdre la nationalité d'un des Etats signataires de cette convention, le Code fixe déjà cet âge, dans les divers cas d'acquisition de la nationalité belge, à 18 ans ⁽¹⁾.

Il s'ensuit que la disposition de l'article 3 du projet doit être omise.

⁽¹⁾ Sauf à l'article 16 qui vise l'acquisition de la nationalité belge par l'effet de la déclaration d'option d'un étranger, conjoint d'un ou d'une Belge. Mais comme le mariage peut intervenir avant l'âge de 18 ans, il n'était pas et il n'est pas indiqué de retenir cet âge comme condition d'une telle acquisition de la nationalité belge.

term « meerderjarige » worden verstaan hij die de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt en onder de term « meerderjarigheid » de staat van die persoon.

Een dergelijke bepaling is overbodig en doelloos.

In artikel 2.3. van de overeenkomst betreffende de beperking van gevallen van meervoudige nationaliteit en betreffende militaire verplichtingen in geval van meervoudige nationaliteit, opgemaakt te Straatsburg op 6 mei 1963, komt immers de volgende bepaling voor :

« 3. Wat onder meerderjarigheid en minderjarigheid dient te worden verstaan, alsmede welke eisen aan bevoegdheid en vertegenwoordiging zijn te stellen, wordt bepaald door de wet van de Overeenkomstsluitende Partij van wier nationaliteit de betrokken persoon afstand wenst te doen ».

Verder wordt in artikel 1.4. van de overeenkomst het volgende bepaald ten aanzien van het verlies van nationaliteit :

« ... door de wet van de Overeenkomstsluitende Partij, waarvan de betrokkene de nationaliteit bezit, (wordt) bepaald wat onder meerderjarigheid en minderjarigheid dient te worden verstaan, alsmede welke eisen aan bevoegdheid en vertegenwoordiging zijn te stellen ».

Uit die regels van het internationaal recht vloeit voort dat het de taak is van de betrokken Staat bij wet te bepalen op welke leeftijd men met name de nationaliteit van die Staat verkrijgt of verliest.

Met die regels wordt een algemeen beginsel van het internationaal recht dat van toepassing is inzake nationaliteit overigens alleen maar bekrachtigd.

De leeftijd waarop een Belg met toepassing van artikel 22, § 1, 1° en 2°, van het Wetboek, zijn Belgische nationaliteit verliest, wordt door die bepaling vastgesteld op volle 18 jaar.

Het is evenwel geen aangelegenheid van de Belgische wetgever te bepalen op welke leeftijd men vrijwillig een buitenlandse nationaliteit verkrijgt, door welke beslissing men tevens de Belgische nationaliteit verliest. Als de ontworpen bepaling wordt aangenomen, dan zou daaruit kunnen worden afgeleid dat de Belgische wetgever voornemens zou zijn zelf die leeftijd te bepalen. Alleen de wetgever van de betrokken buitenlandse Staat — met name de wetgever van een van de Staten die de eerder genoemde Overeenkomst van Straatsburg hebben ondertekend — heeft het recht die kwestie te regelen.

Tot slot moet er worden gesteld dat de leeftijd waarop een vreemdeling vrijwillig de Belgische nationaliteit verkrijgt, waardoor hij tevens met toepassing van de overeenkomst, die de ontworpen wet ter goedkeuring voorlegt aan de Wetgevende Kamers, de nationaliteit verliest van een van de Staten die deze overeenkomst hebben ondertekend, door het Wetboek wordt vastgesteld op 18 jaar in de diverse gevallen waarin de Belgische nationaliteit kan worden verkregen ⁽¹⁾.

Daaruit volgt dat de bepaling van artikel 3 van het ontwerp dient te vervallen.

⁽¹⁾ Behoudens in artikel 16 dat betrekking heeft op het verkrijgen van de Belgische nationaliteit tengevolge van de verklaring van nationaliteitskeuze door een vreemdeling die met een Belg of een Belgische gehuwd is. Aangezien het huwelijk echter vóór de leeftijd van 18 jaar kan worden voltrokken, was en is het niet zinvol die leeftijd als vereiste te stellen voor het zodanig verkrijgen van de Belgische nationaliteit.

La chambre était composée de

MM. :

J.-J. STRYCKMANS, *président de chambre*;

C.L. GLOSSET,
J.-C. GEUS, *conseillers d'Etat*;

F. RIGAUX,,
F. DELPEREE, *assesseurs de la section de législation*;

Mme :

J. GIELISSEN, *greffier*.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. J.-J. STRYCKMANS.

Le rapport a été présenté par M. A. MERCENIER, premier auditeur.

Le Greffier,

J. GIELISSEN

Le Président,

J.-J. STRYCKMANS

De kamer was samengesteld uit

HH. :

J.-J. STRYCKMANS, *kamervoorzitter*;

C.L. GLOSSET,
J.-C. GEUS, *staatsraden*;

F. RIGAUX,,
F. DELPEREE, *assessoren van de afdeling wetgeving*;

Mevr. :

J. GIELISSEN, *griffier*.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de heer J.-J. STRYCKMANS.

Het verslag werd uitgebracht door de heer A. MERCENIER, eerste auditeur.

De Griffier,

J. GIELISSEN

De Voorzitter,

J.-J. STRYCKMANS

PROJET DE LOI

BAUDOUIN, ROI DES BELGES,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Sur la proposition de Notre Ministre des Affaires étrangères, de Notre Ministre de la Justice, de Notre Ministre de la Défense nationale et de Notre Ministre de l'Intérieur,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre des Affaires étrangères, Notre Ministre de la Justice, Notre Ministre de la Défense nationale et Notre Ministre de l'Intérieur sont chargés de présenter, en Notre nom, aux Chambres législatives, le projet de loi dont la teneur suit :

Art. 1er

Les Actes internationaux suivants :

1. Convention sur la réduction des cas de pluralité de nationalités et sur les obligations militaires en cas de pluralité de nationalités, faite à Strasbourg le 6 mai 1963;

2. Protocole portant modification à la Convention sur la réduction des cas de pluralité de nationalités et sur les obligations militaires en cas de pluralité de nationalités, fait à Strasbourg le 24 novembre 1977;

3. Protocole additionnel à la Convention sur la réduction des cas de pluralité de nationalités et sur les obligations militaires en cas de pluralité de nationalités, fait à Strasbourg le 24 novembre 1977,

sortiront leur plein et entier effet.

WETSONTWERP

BOUDEWIJN, KONING DER BELGEN,

*Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,
ONZE GROET.*

Op de voordracht van Onze Minister van Buitenlandse Zaken, van Onze Minister van Justitie, van Onze Minister van Landsverdediging en van Onze Minister van Binnenlandse Zaken,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Buitenlandse Zaken, Onze Minister van Justitie, Onze Minister van Landsverdediging en Onze Minister van Binnenlandse Zaken zijn gelast, in Onze naam, bij de Wetgevende Kamers het wetsontwerp in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Art. 1

De volgende Internationale Akten :

1. Overeenkomst betreffende de beperking van gevallen van meervoudige nationaliteit en betreffende militaire verplichtingen in geval van meervoudige nationaliteit, opgemaakt te Straatsburg op 6 mei 1963;

2. Protocol houdende wijziging van de Overeenkomst betreffende de beperking van gevallen van meervoudige nationaliteit en betreffende militaire verplichtingen in geval van meervoudige nationaliteit, opgemaakt te Straatsburg op 24 november 1977;

3. Aanvullend Protocol bij de Overeenkomst betreffende de beperking van gevallen van meervoudige nationaliteit en betreffende militaire verplichtingen in geval van meervoudige nationaliteit, opgemaakt te Straatsburg op 24 november 1977, zullen volkomen uitwerking hebben.

Art. 2

L'article 22, paragraphe 2, du Code de la nationalité belge, institué par la loi du 28 juin 1984, est abrogé.

Donné à Bruxelles, 1er octobre 1990.

BAUDOUIN

PAR LE ROI :

Le Ministre des Affaires étrangères,

M. EYSKENS

Le Ministre de la Justice,

M. WATHELET

Le Ministre de la Défense nationale,

G. COEME

Le Ministre de l'Intérieur,

L. TOBBACK

Art. 2

Artikel 22, paragraaf 2, van het Wetboek van de Belgische nationaliteit, ingevoerd bij de wet van 28 juni 1984, wordt opgeheven.

Gegeven te Brussel, 1 oktober 1990.

BOUDEWIJN

VAN KONINGSWEGE :

De Minister van Buitenlandse Zaken,

M. EYSKENS

De Minister van Justitie,

M. WATHELET

De Minister van Landsverdediging,

G. COEME

De Minister van Binnenlandse Zaken,

L. TOBBACK

PROTOCOLE**CONVENTION SUR LA REDUCTION
DES CAS DE PLURALITES DE
NATIONALITES ET SUR LES
OBLIGATIONS MILITAIRES EN CAS
DE PLURALITE DE NATIONALITES**

Les Etats membres du Conseil de l'Europe, signataires de la présente Convention,

Considérant que le but du Conseil de l'Europe est de réaliser une union plus étroite entre ses Membres;

Considérant que le cumul de nationalités est une source de difficultés, et qu'une action commune en vue de réduire autant que possible, dans les relations entre Etats membres, les cas de pluralité de nationalités, répond au but poursuivi par le Conseil de l'Europe;

Considérant qu'il est souhaitable qu'un individu qui possède la nationalité de deux ou plusieurs Parties Contractantes n'ait à remplir ses obligations militaires qu'à l'égard d'une seule de ces Parties,

Sont convenus de ce qui suit :

CHAPITRE Ier**De la réduction des cas de
pluralité de nationalités****Article 1er**

1. Les ressortissants majeurs des Parties Contractantes qui acquièrent à la suite d'une manifestation expresse de volonté, par naturalisation, option ou réintégration, la nationalité d'une autre Partie, perdent leur nationalité antérieure; ils ne peuvent être autorisés à la conserver.

2. Les ressortissants mineurs des Parties Contractantes qui acquièrent dans les mêmes conditions la nationalité d'une autre Partie, perdent également leur nationalité antérieure si, leur loi nationale prévoyant la possibilité pour les mineurs de perdre en pareil cas leur nationalité, ils ont été dûment habilités ou représentés; ils ne peuvent être autorisés à conserver leur nationalité antérieure.

3. Perdent également leur nationalité antérieure les enfants mineurs, à l'exclusion de ceux qui sont ou ont été mariés, qui acquièrent de plein droit la nationalité d'une autre Partie Contractante au moment et par le fait de la naturalisation, de l'option ou de la réintégration de leurs père et mère. Lorsque seul le père ou la mère perd sa nationalité antérieure, la loi de celle des Parties Contractantes dont il suit la condition; dans ce dernier cas, elle pourra subordonner la perte de sa nationalité au consentement préalable de l'autre parent ou du représentant légal à l'acquisition de la nouvelle nationalité.

Toutefois et sans préjudice des dispositions de la législation de chacune des Parties Contractantes relativement au recouvrement de sa nationalité, la Partie dont les mineurs visés à l'alinéa précédent possédaient la nationalité aura la faculté de fixer des conditions particulières leur permet-

(VERTALING)**PROTOCOL****OVEREENKOMST BETREFFENDE DE
BEPERKING VAN GEVALLEN VAN
MEERVOUDIGE NATIONALITEIT EN
BETREFFENDE MILITAIRE VERPLICHTINGEN
IN GEVAL VAN MEERVOUDIGE NATIONALITEIT**

De Lidstaten van de Raad van Europa, die deze Overeenkomst ondertekend hebben,

Overwegende dat de Raad van Europa tot doel heeft een grotere eenheid tussen zijn Leden tot stand te brengen;

Overwegende dat meervoudige nationaliteit een bron van moeilijkheden vormt en dat een gezamenlijk streven om de gevallen van meervoudige nationaliteit die zich tussen de Lidstaten voordoen zoveel mogelijk te beperken, beantwoordt aan het door de Raad van Europa nagestreefde doel;

Overwegende dat het wenselijk is dat personen die de nationaliteit van twee of meer Overeenkomstsluitende Partijen bezitten, hun militaire verplichtingen slechts jegens één van die Partijen hoeven te vervullen.

Zijn het volgende overeengekomen :

HOOFDSTUK I**Beperking van gevallen van
meervoudige nationaliteit****Artikel 1**

1. Meerderjarige onderdanen van de Overeenkomstsluitende Partijen verliezen hun nationaliteit, indien zij tengevolge van een uitdrukkelijke wilsverklaring de nationaliteit van een andere Partij verkrijgen door naturalisatie, optie of herkrijging van die nationaliteit; het mag hun niet worden toegestaan hun vroegere nationaliteit te behouden.

2. Minderjarige onderdanen van de Overeenkomstsluitende Partijen, die onder dezelfde voorwaarden de nationaliteit van een andere Partij verkrijgen, verliezen eveneens hun vroegere nationaliteit indien hun nationale wet in die mogelijkheid voorziet en mits zij behoorlijk gemachtigd of vertegenwoordigd werden; het mag hun niet worden toegestaan hun vroegere nationaliteit te behouden.

3. Minderjarige kinderen, met uitzondering van hen die gehuwd zijn of gehuwd geweest zijn, die op het tijdstip en tengevolge van de naturalisatie, de optie of de herkrijging van de nationaliteit van hun vader en moeder, van rechtswege de nationaliteit van een andere Overeenkomstsluitende Partij verkrijgen, verliezen eveneens hun vroegere nationaliteit. Wanneer slechts één van de ouders zijn vroegere nationaliteit verliest, bepaalt de wet van die Overeenkomstsluitende Partij waarvan de minderjarige de nationaliteit bezat, wie van zijn ouders hij in de nationaliteit zal volgen. In dit laatste geval kan die wet het verlies van de nationaliteit laten afhangen van de voorafgaande instemming van de andere ouder of van de wettelijke vertegenwoordiger met de verkrijging van de nieuwe nationaliteit.

Evenwel kan, zonder inbreuk te maken op de bepalingen van de wet van elk der Overeenkomstsluitende Partijen met betrekking tot de herkrijging van de nationaliteit, de Partij waarvan de minderjarigen bedoeld in de voorgaande alinea de nationaliteit hebben bezeten, bijzondere regels stellen,

tant, après leur majorité, de recouvrer cette nationalité à la suite d'une manifestation expresse de volonté.

4. Pour la perte de la nationalité prévue au présent article, la majorité et la minorité ainsi que les conditions d'habilitation et de représentation sont déterminées par la loi de la Partie Contractante dont l'individu possède la nationalité.

Art. 2

1. Tout individu possédant la nationalité de deux ou plusieurs Parties Contractantes pourra renoncer à l'une ou aux autres nationalités qu'il possède, avec l'autorisation de la Partie Contractante à la nationalité de laquelle il entend renoncer.

2. Cette autorisation ne sera pas refusée par la Partie Contractante dont le ressortissant majeur possède de plein droit la nationalité s'il a, depuis au moins dix ans, sa résidence habituelle hors du territoire de cette Partie et à la condition qu'il ait sa résidence habituelle sur le territoire de la Partie dont il entend conserver la nationalité.

L'autorisation ne sera pas refusée par la Partie Contractante dont le ressortissant mineur remplit les conditions prévues à l'alinéa précédent, si sa loi nationale lui permet de perdre sa nationalité sur simple déclaration et s'il a été dûment habilité ou représenté.

3. La majorité, la minorité ainsi que les conditions d'habilitation et de représentation sont déterminées par la loi de la Partie Contractante à la nationalité de laquelle l'individu entend renoncer.

Art. 3

La Partie Contractante à la nationalité de laquelle l'individu désire renoncer ne percevra, à cette occasion, aucun droit spécial ni taxe spéciale.

Art. 4

Les dispositions de la présente Convention ne font pas obstacle à l'application des dispositions plus favorables à la réduction des cas de cumul de nationalités, contenues ou qui seraient introduites ultérieurement soit dans la législation nationale de toute Partie Contractante, soit dans tout autre traité, convention ou accord entre deux ou plusieurs Parties Contractantes.

CHAPITRE II

Des obligations militaires en cas de pluralité de nationalités

Art. 5

1. Tout individu qui possède la nationalité de deux ou plusieurs Parties Contractantes n'est tenu de remplir ses

krachtens welke zij, na het bereiken van de meerderjarigheid, die nationaliteit door een uitdrukkelijke wilsverklaring kunnen herkrijgen.

4. Wat betreft het verlies van nationaliteit als bedoeld in dit artikel wordt door de wet van de Overeenkomstsluitende Partij, waarvan de betrokkene de nationaliteit bezit, bepaald wat onder meerderjarigheid en minderjarigheid dient te worden verstaan, alsmede welke eisen aan bevoegdheid en vertegenwoordiging zijn te stellen.

Art. 2

1. De persoon die de nationaliteit van twee of meer Overeenkomstsluitende Partijen bezit, kan van één of meer van die nationaliteiten afstand doen, mits de Overeenkomstsluitende Partij van wier nationaliteit hij afstand wenst te doen, daarin toestemt.

2. Die toestemming mag niet worden geweigerd door de Overeenkomstsluitende Partij waarvan een meerderjarige de nationaliteit van rechtswege bezit, indien hij sedert ten minste tien jaar zijn gewoon verblijf heeft buiten het grondgebied van die Partij en onder voorwaarde dat hij zijn gewoon verblijf heeft op het grondgebied van de Partij waarvan hij de nationaliteit wenst te behouden.

Evenmin mag toestemming worden geweigerd door de Overeenkomstsluitende Partij waarvan een minderjarige onderdaan voldoet aan de voorwaarden bedoeld in de voorgaande alinea indien zijn nationale wet hem toestaat door een eenvoudige verklaring zijn nationaliteit te verliezen en hij behoorlijk gemachtigd of vertegenwoordigd werd.

3. Wat onder meerderjarigheid en minderjarigheid dient te worden verstaan, alsmede welke eisen aan bevoegdheid en vertegenwoordiging zijn te stellen, wordt bepaald door de wet van de Overeenkomstsluitende Partij van wier nationaliteit de betrokken persoon afstand wenst te doen.

Art. 3

De Overeenkomstsluitende Partij van wier nationaliteit de betrokken persoon afstand wenst te doen, int bij die gelegenheid geen bijzonder recht of speciale taks.

Art. 4

De bepalingen van deze Overeenkomst laten onverlet de voor beperking van de gevallen van meervoudige nationaliteit gunstiger bepalingen, welke opgenomen zijn of later zullen opgenomen worden, hetzij in de nationale wet van een Overeenkomstsluitende Partij, hetzij in enig ander verdrag, akkoord of enige andere overeenkomst gesloten tussen twee of meer Overeenkomstsluitende Partijen.

HOOFDSTUK II

Militaire verplichtingen in geval van meervoudige nationaliteit

Art. 5

1. De persoon die de nationaliteit van twee of meer Overeenkomstsluitende Partijen bezit, behoeft zijn mili-

obligations militaires qu'à l'égard d'une seule de ces Parties.

2. Des accords spéciaux entre les Parties Contractantes intéressées pourront déterminer les modalités d'application de la disposition prévue au paragraphe 1er.

Art. 6

A défaut d'accords spéciaux conclus ou à conclure, les dispositions suivantes sont applicables à l'individu possédant la nationalité de deux ou de plusieurs Parties contractantes :

1. L'individu sera soumis aux obligations militaires de la Partie sur le territoire de laquelle il réside habituellement.

Néanmoins, cet individu aura la faculté, jusqu'à l'âge de 19 ans, de se soumettre aux obligations militaires dans l'une quelconque des Parties dont il possède également la nationalité sous forme d'engagement volontaire pour une durée totale et effective au moins égale à celle du service militaire actif dans l'autre Partie.

2. L'individu qui a sa résidence habituelle sur le territoire d'une Partie Contractante dont il n'est pas le national ou d'un Etat non contractant, aura la faculté de choisir parmi les Parties Contractantes dont il possède la nationalité celle dans laquelle il désire accomplir ses obligations militaires.

3. L'individu qui, conformément aux règles prévues aux paragraphes 1 ou 2, aura satisfait à ses obligations militaires à l'égard d'une Partie Contractante, dans les conditions prévues par la législation de cette Partie, sera considéré comme ayant satisfait aux obligations militaires à l'égard de la ou des Parties dont il est également le ressortissant.

4. L'individu qui, antérieurement à l'entrée en vigueur de la présente Convention entre les Parties Contractantes dont il possède la nationalité, a satisfait dans l'une quelconque de ces Parties aux obligations militaires, prévues par la législation de celle-ci, sera considéré comme ayant satisfait à ces mêmes obligations dans la ou les Parties dont il est également le ressortissant.

5. Lorsque l'individu a accompli ses obligations militaires d'activité dans l'une des Parties Contractantes dont il possède la nationalité, en conformité du paragraphe 1er, et qu'il transfère ultérieurement sa résidence habituelle sur le territoire de l'autre Partie dont il possède la nationalité, il ne pourra être soumis, s'il y a lieu, aux obligations militaires de réserve que dans cette dernière Partie.

6. L'application des dispositions du présent article n'affecte en rien la nationalité des individus.

7. En cas de mobilisation dans une des Parties Contractantes, les obligations découlant des dispositions du présent article ne sont pas applicables en ce qui concerne cette Partie.

taire verplichtingen slechts ten opzichte van één van die Partijen na te komen.

2. De wijze waarop uitvoering zal worden gegeven aan de bepaling van het eerste lid, kan bij bijzondere overeenkomsten tussen belanghebbende Overeenkomstsluitende Partijen worden vastgesteld.

Art. 6

Voor zover bij bijzondere overeenkomsten welke zijn of zullen worden gesloten, geen andere voorzieningen zijn getroffen, zijn de volgende bepalingen van toepassing op de persoon die de nationaliteit van twee of meer Overeenkomstsluitende Partijen bezit.

1. De persoon is onderworpen aan de militaire verplichtingen jegens de Partij op wier grondgebied hij gewoonlijk verblijft.

Evenwel staat het hem tot het bereiken van de leeftijd van 19 jaar vrij zich te onderwerpen aan de militaire verplichtingen jegens enige andere Partij waarvan hij eveneens de nationaliteit bezit, door het sluiten van een vrijwillige verbintenis tot actieve militaire dienst voor een tijdvak waarvan de totale duur ten minste gelijk moet zijn aan die van de actieve militaire dienst bij de andere Partij.

2. De persoon die zijn gewoon verblijf heeft op het grondgebied van een Overeenkomstsluitende Partij waarvan hij geen onderdaan is, of op het grondgebied van een Staat welke geen Partij is, heeft de vrijheid te kiezen bij welke van de Overeenkomstsluitende Partijen waarvan hij de nationaliteit bezit hij zijn militaire verplichtingen wenst te vervullen.

3. De persoon die, overeenkomstig de regels vervat in lid 1 of 2, aan zijn militaire verplichtingen jegens één Overeenkomstsluitende Partij naar de eisen van de wet van die Partij heeft voldaan, wordt geacht te hebben voldaan aan de militaire verplichtingen ten opzichte van de Partij of Partijen waarvan hij eveneens onderdaan is.

4. De persoon die, voordat deze Overeenkomst tussen de Partijen waarvan hij de nationaliteit bezit van kracht is geworden, aan de militaire verplichtingen jegens één van die Partijen overeenkomstig de wet van die Partij heeft voldaan, wordt geacht te hebben voldaan aan diezelfde verplichtingen jegens de Partij of Partijen waarvan hij eveneens onderdaan is.

5. De persoon die, overeenkomstig het bepaalde bij het eerste lid zijn actieve militaire dienst heeft vervuld jegens één van de Overeenkomstsluitende Partijen waarvan hij de nationaliteit bezit, en die later zijn gewoon verblijf overbrengt naar het grondgebied van de andere Partij waarvan hij de nationaliteit bezit, kan slechts jegens laatstgenoemde Partij worden onderworpen aan de militaire verplichtingen bij het reserveleger.

6. De toepassing van de bepalingen van dit artikel beïnvloedt de nationaliteit van de betrokkenen in geen enkel opzicht.

7. In geval van mobilisatie in één van de Overeenkomstsluitende Partijen gelden de verplichtingen welke uit de bepalingen van dit artikel voortvloeien niet voor die Partij.

CHAPITRE III

De l'application de la convention

Art. 7

1. Chacune des Parties Contractantes applique les dispositions des chapitres Ier et II.

Toutefois, chacune des Parties Contractantes peut, au moment de la signature, ou au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation ou d'adhésion, déclarer qu'Elle n'appliquera que les dispositions du chapitre II. Dans ce cas, les dispositions du chapitre Ier ne sont pas applicables à l'égard de cette Partie.

Elle pourra ultérieurement à tout moment notifier au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe qu'Elle applique également les dispositions du chapitre Ier. Cette notification prendra effet à la date de sa réception et les dispositions du chapitre Ier deviendront alors applicables à l'égard de cette Partie.

2. Chacune des Parties Contractantes qui fait application des dispositions du paragraphe 1er, 1er alinéa, du présent article peut, au moment de la signature, ou au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation ou d'adhésion, déclarer qu'Elle n'appliquera les dispositions du chapitre II qu'à l'égard des Parties Contractantes qui appliquent les dispositions des chapitres Ier et II. Dans ce cas, les dispositions du chapitre II ne sont pas applicables entre la Partie qui fait une telle déclaration et une Partie qui fait application des dispositions du deuxième alinéa du paragraphe 1er.

CHAPITRE IV

Clauses finales

Art. 8

1. Chacune des Parties Contractantes peut au moment de la signature de la présente Convention ou au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation ou d'adhésion déclarer faire usage d'une ou de plusieurs réserves figurant à l'annexe à la présente Convention. Aucune autre réserve ne peut être admise.

2. Chacune des Parties Contractantes peut retirer en tout ou en partie une réserve formulée par Elle en vertu du paragraphe précédent au moyen d'une notification adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe et qui prendra effet à la date de sa réception.

3. Une Partie Contractante qui, en vertu du présent article, a fait usage d'une réserve au sujet d'une disposition de la Convention, ne peut prétendre à l'application de cette disposition par une autre Partie. Elle peut toutefois, si la réserve est partielle ou conditionnelle, prétendre à l'application de cette disposition dans la mesure où Elle l'a acceptée.

Art. 9

1. Chaque Partie Contractante pourra, par une déclaration faite au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe au

HOOFDSTUK III

Toepassing van de overeenkomst

Art. 7

1. Elke Overeenkomstsluitende Partij past de bepalingen van de hoofdstukken I en II toe.

Elke Overeenkomstsluitende Partij kan evenwel, hetzij op het tijdstip van ondertekening, hetzij op het tijdstip van de neerlegging van haar akte van bekrachtiging, aanvaarding of toetreding verklaren dat zij slechts de bepalingen van hoofdstuk II zal toepassen. In dat geval zijn de bepalingen van hoofdstuk I niet van toepassing ten aanzien van die Partij.

Zij kan later ten allen tijde de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa ervan in kennis stellen dat zij de bepalingen van hoofdstuk I eveneens toepast.

Deze kennisgeving wordt van kracht op de datum van ontvangst en de bepalingen van hoofdstuk I worden alsdan van toepassing ten aanzien van die Partij.

2. Elke Overeenkomstsluitende Partij die de bepalingen van dit artikel, 1° lid, 1° alinea toepast, kan, hetzij op het tijdstip van ondertekening, hetzij op het tijdstip van de neerlegging van haar akte van bekrachtiging, aanvaarding of toetreding, verklaren, dat zij de bepalingen van hoofdstuk II slechts zal toepassen ten opzichte van die Overeenkomstsluitende Partijen die de bepalingen van de hoofdstukken I en II toepassen. In dat geval zijn de bepalingen van hoofdstuk II niet van toepassing tussen de Partij die een dergelijke verklaring aflegt en een Partij die de bepalingen van de 2° alinea van het 1° lid toepast.

HOOFDSTUK IV

Slotbepalingen

Art. 8

1. Elke Overeenkomstsluitende Partij kan, hetzij op het tijdstip van ondertekening, hetzij op het tijdstip van de neerlegging van haar akte van bekrachtiging, aanvaarding of toetreding, verklaren, dat zij gebruik maakt van één of meer der voorbehouden vermeld in de Bijlage bij deze Overeenkomst. Geen enkel ander voorbehoud kan worden toegestaan.

2. Elke Overeenkomstsluitende Partij kan een voorbehoud, gemaakt overeenkomstig het voorgaande lid, geheel of gedeeltelijk intrekken door een aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa gerichte mededeling, welke van kracht wordt op de datum van ontvangst.

3. Een Overeenkomstsluitende Partij die overeenkomstig dit artikel gebruik heeft gemaakt van een voorbehoud ten aanzien van een bepaling van de Overeenkomst, kan geen aanspraak maken op de toepassing van die bepaling door een andere Partij. Zij kan evenwel, indien het voorbehoud gedeeltelijk of voorwaardelijk is, aanspraak maken op de toepassing van die bepaling voor zover zij deze zelf heeft aanvaard.

Art. 9

1. Elke Overeenkomstsluitende Partij kan door een verklaring, afgegeven aan de Secretaris-Generaal van de

moment de la signature ou du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation ou d'adhésion, ou à tout autre moment par la suite, en ce qui concerne les Etats et territoires dont elle assume la responsabilité internationale ou pour lesquels elle est habilitée à stipuler, définir le terme « ressortissants » et déterminer les « territoires » auxquels la présente Convention sera applicable.

2. Toute déclaration en vertu du présent article pourra être retirée, en ce qui concerne les ressortissants et territoires désignés dans cette déclaration, aux conditions prévues par l'article 12 de la présente Convention.

Art. 10

1. La présente Convention est ouverte à la signature des Membres du Conseil de l'Europe. Elle sera ratifiée ou acceptée. Les instruments de ratification ou d'acceptation seront déposés près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

2. La présente Convention entrera en vigueur un mois après la date du dépôt du deuxième instrument de ratification ou d'acceptation.

3. A l'égard de tout signataire qui la ratifiera ou l'acceptera ultérieurement, la Convention entrera en vigueur un mois après la date du dépôt de son instrument de ratification ou d'acceptation.

Art. 11

1. Après l'entrée en vigueur de la présente Convention, le Comité des Ministres du Conseil de l'Europe pourra décider, à l'unanimité, d'inviter tout Etat non membre du Conseil à adhérer à celle-ci. Tout Etat ayant reçu cette invitation pourra adhérer à la Convention en déposant son instrument d'adhésion près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

2. Pour tout Etat adhérent, la Convention entrera en vigueur un mois après la date du dépôt de son instrument d'adhésion.

Art. 12

1. La présente Convention demeurera en vigueur sans limitation de durée.

2. Toute Partie Contractante pourra, en ce qui la concerne, dénoncer la présente Convention en adressant une notification au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

3. La dénonciation prendra effet une année après la date de la réception de la notification par le Secrétaire Général.

Art. 13

Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe notifiera aux Etats membres du Conseil et au Gouvernement de tout Etat ayant adhéré à la présente Convention :

a) toute signature et le dépôt de tout instrument de ratification, d'acceptation ou d'adhésion;

Raad van Europa, hetzij op het tijdstip van ondertekening, hetzij op het tijdstip van de neerlegging van haar akte van bekrachtiging, aanvaarding of toetreding, of op ieder ander tijdstip daarna, wat betreft de Staten en gebieden voor wier internationale betrekkingen zij verantwoordelijk is of ten behoeve waarvan zij bevoegd is overeenkomsten te sluiten, de term « onderdanen » omschrijven en de « gebieden » aanduiden waarvoor deze Overeenkomst van toepassing is.

2. Elke overeenkomstig dit artikel afgelegde verklaring kan, met betrekking tot de onderdanen en gebieden in die verklaring aangeduid, worden ingetrokken overeenkomstig de in artikel 12 van deze overeenkomst aangegeven procedure.

Art. 10

1. Deze Overeenkomst staat open voor ondertekening door de Lidstaten van de Raad van Europa. Zij dient te worden bekrachtigd of aanvaard. De akten van bekrachtiging of aanvaarding worden neergelegd bij de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.

2. Die Overeenkomst treedt in werking een maand na de datum waarop de tweede akte van bekrachtiging of aanvaarding is neergelegd.

3. Met betrekking tot iedere ondertekende Staat die de Overeenkomst nadien bekrachtigt of aanvaardt, treedt zij in werking een maand na de datum waarop hij zijn akte van bekrachtiging of aanvaarding heeft neergelegd.

Art. 11

1. Na de inwerkingtreding van deze Overeenkomst kan het Comité van Ministers van de Raad van Europa bij algemene stemmen besluiten iedere Staat die geen Lid van de Raad is, tot toetreding uit te nodigen. Iedere Staat die zulk een uitnodiging heeft ontvangen, kan tot deze Overeenkomst toetreden door neerlegging van zijn akte van toetreding bij de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.

2. Voor iedere Staat die toetreedt, treedt de Overeenkomst in werking een maand na de datum van neerlegging van zijn akte van toetreding.

Art. 12

1. Deze Overeenkomst blijft voor onbepaalde tijd van kracht.

2. Iedere Overeenkomstsluitende Partij kan deze Overeenkomst, wat haar betreft, opzeggen door middel van een kennisgeving gericht tot de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.

3. Deze opzegging wordt van kracht een jaar na de datum waarop deze kennisgeving door de Secretaris-Generaal is ontvangen.

Art. 13

De Secretaris-Generaal stelt de Lidstaten van de Raad en de Regering van iedere Staat die tot deze Overeenkomst is toegetreden, in kennis van :

a) iedere ondertekening en iedere neerlegging van een akte van bekrachtiging, aanvaarding of toetreding;

- b) toute date d'entrée en vigueur de la présente Convention conformément aux articles 10 et 11;
- c) toute réserve formulée en application des dispositions du paragraphe 1er de l'article 8;
- d) le retrait de toute réserve effectué en application des dispositions du paragraphe 2 de l'article 8;
- e) toute déclaration et toute notification reçues en application des dispositions de l'article 7 et du paragraphe 1er de l'article 9;
- f) toute notification reçue en application des dispositions du paragraphe 2 de l'article 9 et des dispositions de l'article 12, et la date à laquelle la dénonciation prendra effet.

EN FOI DE QUOI les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé la présente Convention.

FAIT à Strasbourg, le 6 mai 1963, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Conseil de l'Europe.

Le Secrétaire Général en communiquera copie certifiée conforme à chacun des Gouvernements signataires et adhérents.

Cette Convention a été signée par les Etats suivants :

Allemagne (Rép. Féd.), Autriche, Belgique, Danemark, Espagne, France, Irlande, Italie, Luxembourg, Norvège, Pays-Bas, Portugal, Royaume-Uni, Suède.

ANNEXE

Chacune des Parties Contractantes peut déclarer qu'Elle se réserve :

1. de subordonner la perte de sa nationalité prévue aux paragraphes 1er, 2 et 3 de l'article 1er à la condition que la personne intéressée réside habituellement ou fixe sa résidence habituelle à quelque moment que ce soit en dehors de son territoire, à moins que, s'agissant d'une acquisition par manifestation expresse de volonté, la même personne soit dispensée par l'autorité compétente de la condition de résider habituellement à l'étranger;
2. de ne pas considérer comme une option au sens de l'article 1er, la déclaration souscrite par la femme en vue d'acquérir la nationalité du mari au moment et par l'effet du mariage;
3. de permettre à l'un de ses ressortissants de conserver sa nationalité antérieure si la Partie Contractante dont il demande d'acquérir la nationalité, aux termes de l'article 1er, y consent au préalable;
4. de ne pas appliquer les dispositions des articles 1er et 2 de la présente Convention lorsque l'épouse de l'un de ses ressortissants a acquis une nouvelle nationalité, aussi longtemps que son mari conserve la nationalité de cette Partie.

- b) iedere datum van inwerkingtreding van deze Overeenkomst overeenkomstig de artikelen 10 en 11;
- c) ieder voorbehoud, gemaakt overeenkomstig de bepalingen van artikel 8, 1e lid;
- d) de intrekking van ieder voorbehoud, gemaakt overeenkomstig de bepalingen van artikel 8, 2e lid;
- e) iedere verklaring en iedere kennisgeving, ontvangen met betrekking tot de bepalingen van artikel 7 en artikel 9, 1^e lid;
- f) iedere kennisgeving, ontvangen met betrekking tot de bepalingen van artikel 9, 2^e lid en artikel 12, alsmede de datum waarop de opzegging van kracht wordt.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekenden, daartoe behoorlijk gemachtigd, deze Overeenkomst hebben ondertekend.

GEDAAN te Straatsburg, de 6e mei 1963, in de Franse en de Engelse taal, zijnde beide teksten gelijkelijk authentiek, in één exemplaar, dat zal worden neergelegd in het archief van de Raad van Europa.

De Secretaris-Generaal doet aan ieder van de ondertekenende of toetredende Regeringen een gewaarmerkt afschrift toekomen.

Deze Overeenkomst werd ondertekend door de volgende Staten :

België, Denemarken, Duitsland (Bondsrepubliek), Frankrijk, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Portugal, Spanje, Verenigd Koninkrijk, Zweden.

BIJLAGE

Iedere Overeenkomstsluitende Partij kan verklaren dat zij zich het recht voorbehoudt :

1. het verlies van haar nationaliteit, als bedoeld in artikel 1, 1^e, 2^e en 3^e lid, te laten afhangen van de voorwaarde dat de betrokkene hetzij reeds zijn gewoon verblijf buiten haar grondgebied heeft, hetzij dit te eniger tijd aldaar vestigt, tenzij, in het geval van verkrijging van een andere nationaliteit door een uitdrukkelijke wilsverklaring, door de bevoegde autoriteit is verklaard dat de voorwaarde van gewoon verblijf in den vreemde voor die persoon niet geldt;
2. de door een vrouw afgelegde verklaring, strekkende tot verkrijging van de nationaliteit van haar echtgenoot als gevolg van en op het tijdstip van haar huwelijk, niet aan te merken als een optie in de zin van artikel 1;
3. aan ieder van haar onderdanen toe te staan zijn vroegere nationaliteit te behouden, mits de Overeenkomstsluitende Partij wier nationaliteit hij heeft aangevraagd op de in artikel 1 bedoelde wijze, daarin toestemt;
4. wanneer de echtgenote van een van haar onderdanen een nieuwe nationaliteit heeft verkregen de bepaling van de artikelen 1 en 2 van deze Overeenkomst niet toe te passen, zolang haar echtgenoot de nationaliteit van die Partij behoudt.

PROTOCOLE

PORTANT MODIFICATION A LA CONVENTION SUR LA REDUCTION DES CAS DE PLURALITE DE NATIONALITES ET SUR LES OBLIGATIONS MILITAIRES EN CAS DE PLURALITE DE NATIONALITES

Les Etats membres du Conseil de l'Europe, signataires du présent Protocole.

Considérant l'opportunité de modifier la Convention sur la réduction des cas de pluralité de nationalités et sur les obligations militaires en cas de pluralité de nationalités, signée à Strasbourg le 6 mai 1963, ci-après dénommée « la Convention »;

Considérant qu'il est souhaitable qu'un individu qui possède de plein droit plusieurs nationalités puisse par une simple manifestation de volonté renoncer à la nationalité de la Partie Contractante sur le territoire de laquelle il n'a pas sa résidence habituelle;

Considérant que des difficultés d'interprétation sont apparues à propos de l'application de l'article 6, paragraphe 3, de la Convention, dont il convient de préciser le sens;

Considérant qu'il apparaît opportun de permettre l'acceptation des seules dispositions du chapitre 1er de la Convention dans le but d'assurer dans une plus large mesure la réduction des cas de plurinationalité;

Considérant que l'évolution des législations relatives à la nationalité de la femme mariée devrait entraîner la suppression des réserves faites à la Convention et la concernant,

Sont convenus de ce qui suit :

Article 1er

L'article 2, paragraphe 2, premier alinéa, de la Convention est modifié ainsi qu'il suit :

« Cette autorisation ne sera pas refusée par la Partie Contractante dont le ressortissant majeur possède de plein droit la nationalité s'il a sa résidence habituelle hors du territoire de cette Partie. »

Art. 2

L'article 6, paragraphe 3, de la Convention est remplacé par les dispositions suivantes :

« 3. L'individu qui, conformément aux règles prévues aux paragraphes 1 ou 2, aura satisfait à ses obligations militaires à l'égard d'une Partie Contractante, dans les conditions prévues par la législation de cette Partie sera considéré comme ayant satisfait aux obligations militaires à l'égard de la ou des Parties dont il est également le ressortissant. Il en est de même de l'individu qui a été dispensé ou exempté de ses obligations militaires ou a accompli en remplacement un service civil.

Sera considéré comme ayant satisfait à ses obligations militaires l'individu ressortissant d'une Partie Contrac-

(VERTALING)

PROTOCOL

HOUDENDE WIJZIGING VAN DE OVEREENKOMST BETREFFENDE DE BEPERKING VAN GEVALLEN VAN MEERVOUDIGE NATIONALITEIT EN BETREFFENDE MILITAIRE VERPLICHTINGEN IN GEVAL VAN MEERVOUDIGE NATIONALITEIT

De Lidstaten van de Raad van Europa, die dit Protocol hebben ondertekend,

Overwegende de wenselijkheid van het wijzigen van de op 6 mei 1963 te Straatsburg ondertekende Overeenkomst betreffende beperking van gevallen van meervoudige nationaliteit en betreffende militaire verplichtingen in geval van meervoudige nationaliteit, hierna te noemen « de Overeenkomst »;

Overwegende dat het wenselijk is dat een persoon die van rechtswege meer dan een nationaliteit bezit, in staat dient te zijn door middel van een eenvoudige wilsverklaring afstand te doen van de nationaliteit van een Overeenkomstsluitende Partij op het grondgebied waarvan hij niet zijn gewoon verblijf heeft;

Overwegende dat het wenselijk is de betekenis van het bepaalde in artikel 6, derde lid, van de Overeenkomst, ten aanzien waarvan zich moeilijkheden bij de uitlegging hebben voorgedaan, te verduidelijken;

Overwegende dat het wenselijk is de aanvaarding van uitsluitend het bepaalde in hoofdstuk I van de Overeenkomst mogelijk te maken, teneinde het aantal gevallen van meervoudige nationaliteit verder te beperken;

Overwegende dat de ontwikkeling van de wetgeving betreffende de nationaliteit van de gehuwde vrouw dient te leiden tot het opheffen van de ten aanzien van haar op de Overeenkomst gemaakte voorbehouden,

Zijn het volgende overeengekomen :

Artikel 1

Artikel 2, tweede lid, eerste alinea, van de Overeenkomst wordt als volgt gewijzigd :

« Die toestemming mag niet worden geweigerd door de Overeenkomstsluitende Partij waarvan een meerderjarige de nationaliteit van rechtswege bezit, indien hij zijn gewoon verblijf heeft buiten het grondgebied van die Partij. »

Art. 2

Artikel 6, derde lid, van de Overeenkomst wordt vervangen door de volgende bepalingen :

« 3. De persoon die overeenkomstig de regels vervat in het eerste of tweede lid aan zijn militaire verplichtingen jegens één Overeenkomstsluitende Partij naar de eisen van de wet van die Partij heeft voldaan, wordt geacht te hebben voldaan aan de militaire verplichtingen ten opzichte van de Partij of Partijen waarvan hij eveneens onderdaan is. Dit geldt eveneens voor hem die van zijn militaire verplichtingen is ontheven of vrijgesteld of vervangende burgerdienst heeft vervuld.

De persoon die onderdaan is van een Overeenkomstsluitende Partij die geen militaire dienstplicht kent, wordt

tante qui ne prévoit pas de service militaire obligatoire, s'il a sa résidence habituelle sur le territoire de cette Partie. Toutefois, il pourra n'être considéré comme ayant satisfait à ses obligations militaires à l'égard de la ou des Parties Contractantes dont il est également ressortissant et où un service militaire est prévu que si cette résidence habituelle a duré jusqu'à un certain âge que chaque Partie Contractante concernée indiquera au moment de la signature ou lors du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation ou d'adhésion.

Sera aussi considéré comme ayant satisfait à ses obligations militaires, l'individu ressortissant d'une Partie Contractante qui ne prévoit pas de service militaire obligatoire, s'il s'est engagé volontairement dans les forces militaires de cette Partie pour une durée totale et effective au moins égale au service militaire actif de la ou des Parties Contractantes dont il possède également la nationalité et ceci quel que soit le lieu de sa résidence habituelle. »

Art. 3

L'article 7 de la Convention est modifié comme suit :

« 1. Chacune des Parties Contractantes applique les dispositions des Chapitres I et II.

Toutefois, chacune des Parties Contractantes peut au moment de la signature ou au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation ou d'adhésion déclarer qu'elle n'appliquera que les dispositions du Chapitre I ou celles du Chapitre II.

Elle pourra ultérieurement à tout moment notifier au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe qu'elle appliquera l'ensemble des dispositions des Chapitres I et II. Cette notification prendra effet à la date de sa réception.

2. Les dispositions respectives du Chapitre I ou II ne sont applicables qu'entre les Parties Contractantes qui font application respectivement du Chapitre I ou II. »

Art. 4

1. Les dispositions des paragraphes 2 et 4 de l'Annexe à la Convention sont abrogées.

2. A partir de la date à laquelle une Partie Contractante à la Convention devient également Partie au présent Protocole, les réserves formulées éventuellement par Elle, en vertu des paragraphes 2 et 4 de l'Annexe précitée, seront considérées comme retirées.

Art. 5

Dans les relations entre les Etats Parties à la Convention qui ne sont pas Parties au présent Protocole et les Etats Parties au présent Protocole, la Convention reste applicable dans sa teneur initiale.

Art. 6

1. Le présent Protocole est ouvert à la signature des Etats membres du Conseil de l'Europe ayant signé la Convention, qui pourront devenir Parties au Protocole confor-

geant zijn militaire verplichtingen te hebben vervuld indien hij zijn gewoon verblijf heeft op het grondgebied van die Partij. Niettemin dient hij te worden geacht niet zijn militaire verplichtingen te hebben vervuld jegens de Overeenkomstsluitende Partij of Partijen waarvan hij eveneens onderdaan is en waar men wel militaire dienstplicht kent, tenzij bovenbedoeld gewoon verblijf heeft geduurd tot het bereiken van een bepaalde leeftijd die door iedere betrokken Overeenkomstsluitende Partij dient te worden opgegeven bij ondertekening of bij neerlegging van haar akte van bekrachtiging, aanvaarding of toetreding.

Eveneens wordt de persoon die onderdaan is van een Overeenkomstsluitende Partij die geen militaire dienstplicht kent, geacht zijn militaire verplichtingen te hebben vervuld, indien hij vrijwillig heeft dienst genomen bij de strijdkrachten van die Partij gedurende een totale werkelijke diensttijd die ten minste gelijk is aan de duur van de actieve militaire dienst van de Overeenkomstsluitende Partij of Partijen waarvan hij eveneens onderdaan is, ongeacht waar hij zijn gewoon verblijf heeft. »

Art. 3

Artikel 7 van de Overeenkomst wordt als volgt gewijzigd :

« 1. Elke Overeenkomstsluitende Partij past de bepalingen van de hoofdstukken I en II toe.

Elke Overeenkomstsluitende Partij kan evenwel, hetzij bij ondertekening, hetzij bij neerlegging van haar akte van bekrachtiging, aanvaarding of toetreding, verklaren dat zij uitsluitend de bepalingen van hoofdstuk I of die van hoofdstuk II zal toepassen.

Zij kan ten allen tijde daarna de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa ervan in kennis stellen dat zij alle bepalingen van de hoofdstukken I en II zal toepassen. Deze kennisgeving wordt van kracht op de datum van ontvangst.

2. De bepalingen van onderscheidenlijk hoofdstuk I of hoofdstuk II zijn slechts van toepassing tussen die Overeenkomstsluitende Partijen die het desbetreffende hoofdstuk toepassen. »

Art. 4

1. Het bepaalde in het tweede en vierde lid van de bijlage bij de Overeenkomst komt te vervallen.

2. Met ingang van de datum waarop een Overeenkomstsluitende Partij tevens Partij wordt bij dit Protocol, worden de voorbehouden die eventueel door die Partij zijn gemaakt krachtens het bepaalde in het tweede en vierde lid van bovenbedoelde bijlage, geacht te zijn ingetrokken.

Art. 5

In de betrekkingen tussen Staten die Partij zijn bij de Overeenkomst maar geen Partij zijn bij dit Protocol en Staten die Partij zijn bij dit Protocol, blijft de Overeenkomst van kracht in haar oorspronkelijke vorm.

Art. 6

1. Dit Protocol staat open voor ondertekening door de Lidstaten van de Raad van Europa die de Overeenkomst hebben ondertekend en die Partij kunnen worden bij het

mément à la procédure prévue à l'article 10, paragraphe 1er, de la Convention.

2. Le Protocole entrera en vigueur un mois après la date du dépôt du deuxième instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation.

3. A l'égard de tout Etat signataire qui le ratifiera, l'acceptera ou l'approuvera ultérieurement, le Protocole entrera en vigueur un mois après la date du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation.

Art. 7

1. Après l'entrée en vigueur du présent Protocole, tout Etat qui aura adhéré à la Convention pourra adhérer au présent Protocole.

2. Tout Etat non membre du Conseil de l'Europe invité à adhérer à la Convention sera considéré comme étant invité à adhérer au présent Protocole.

3. L'adhésion s'effectuera par le dépôt, près le Secrétaire Général du Conseil, d'un instrument d'adhésion qui prendra effet un mois après la date de son dépôt.

Art. 8

1. Une Partie Contractante ne pourra dénoncer le présent Protocole sans dénoncer en même temps la Convention conformément à l'article 12 de celle-ci.

2. La dénonciation de la Convention entraîne de plein droit celle du présent Protocole.

Art. 9

Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe notifiera aux Etats membres du Conseil et au gouvernement de tout Etat ayant adhéré au présent Protocole :

- a) toute signature de présent Protocole;
- b) le dépôt de tout instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion;
- c) toute date d'entrée en vigueur du présent Protocole conformément à ses articles 6 et 7;
- d) toute notification reçue en application des dispositions du premier paragraphe de l'article 2;
- e) toute déclaration ou notification reçue en application des dispositions du paragraphe 1er de l'article 3;
- f) toute notification reçue en application des dispositions de l'article 8 et la date à laquelle la dénonciation prendra effet.

EN FOI DE QUOI, les soussignés dûment autorisés à cet effet, ont signé le présent Protocole.

FAIT à Strasbourg, le 24 novembre 1977, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Conseil de l'Europe. Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe en communiquera copie certifiée conforme à chacun des Etats signataires et adhérents.

Protocol overeenkomstig de procedure voorzien in artikel 10, eerste lid, van de Overeenkomst.

2. Dit Protocol treedt in werking een maand na de datum waarop de tweede akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring is neergelegd.

3. Ten aanzien van iedere ondertekenende Staat die het Protocol nadien bekrachtigt, aanvaardt of goedkeurt, treedt het Protocol in werking een maand na de datum waarop zijn akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring is neergelegd.

Art. 7

1. Na de inwerkingtreding van dit Protocol, kan iedere Staat die tot de Overeenkomst is toegetreden, tot dit Protocol toetreden.

2. Iedere Staat die geen lid is van de Raad van Europa en die wordt uitgenodigd tot de Overeenkomst toe te treden, wordt geacht eveneens te zijn uitgenodigd toe te treden tot dit Protocol.

3. Deze toetreding geschiedt door bij de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa een akte van toetreding neer te leggen, die van kracht wordt een maand na de datum van neerlegging.

Art. 8

1. Iedere Overeenkomstsluitende Partij kan dit Protocol slechts dan opzeggen wanneer zij gelijktijdig de Overeenkomst opzegt overeenkomstig de procedure vervat in artikel 12 van de Overeenkomst.

2. Opzegging van de Overeenkomst betekent rechtens opzegging van dit Protocol.

Art. 9

De Secretaris-Generaal van de Raad van Europa stelt de Lidstaten van de Raad van Europa en de Regering van iedere Staat die tot dit Protocol is toegetreden, in kennis van :

- a) iedere ondertekening van dit Protocol;
- b) de neerlegging van iedere akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding;
- c) iedere datum van inwerkingtreding van dit Protocol overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 6 en 7 daarvan;
- d) iedere kennisgeving ontvangen ingevolge het bepaalde in artikel 2, eerste lid;
- e) iedere verklaring of kennisgeving ontvangen ingevolge het bepaalde in artikel 3, eerste lid;
- f) iedere kennisgeving ontvangen ingevolge het bepaalde in artikel 8, alsmede de datum waarop de opzegging van kracht wordt.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekenden, daartoe behoorlijk gemachtigd, dit Protocol hebben ondertekend.

GEDAAN te Straatsburg, op 24 november 1977, in de Engelse en de Franse taal, zijnde beide teksten gelijkelijk authentiek, in één exemplaar, dat zal worden neergelegd in het archief van de Raad van Europa. De Secretaris-Generaal van de Raad van Europa doet aan ieder van de ondertekenende of toetredende Staten een gewaarmerkt afschrift toekomen.

Ce Protocole a été signé par les Etats suivants : Allemagne (République fédérale), Belgique, Danemark, France, Luxembourg, Norvège, Pays-Bas, Portugal, Royaume-Uni, Suède.

Dit Protocol werd ondertekend door de volgende Staten : België, Denemarken, Duitsland (Bondsrepubliek), Frankrijk, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Portugal, Verenigd Koninkrijk, Zweden.

**PROTOCOLE ADDITIONNEL A LA
CONVENTION SUR LA REDUCTION DES CAS
DE PLURALITE DE NATIONALITES ET
SUR LES OBLIGATIONS MILITAIRES EN CAS
DE PLURALITE DE NATIONALITES**

Les Etats membres du Conseil de l'Europe, signataires du présent Protocole additionnel,

Considérant l'opportunité de compléter et de faciliter l'application de la Convention sur la réduction des cas de pluralité de nationalités et sur les obligations militaires en cas de pluralité de nationalités, signée à Strasbourg le 6 mai 1963, ci-après dénommée « la Convention »;

Considérant que cette Convention ne peut avoir sa pleine efficacité que si elle est assortie d'une communication entre les Etats des acquisitions de leur nationalité par des ressortissants des autres Parties Contractantes,

Sont convenus de ce qui suit :

Article 1er

Chaque Partie Contractante s'engage à donner communication à une autre Partie Contractante de toute acquisition de sa nationalité, concernant les ressortissants majeurs ou mineurs de cet Etat, qui a lieu dans les conditions prévues à l'article 1er de la Convention.

Art. 2

1. Cette communication est faite au moyen d'une fiche dont le modèle est ci-annexé, dans un délai qui ne saurait dépasser six mois à compter de la date à laquelle l'acquisition de la nationalité est devenue effective. Les rubriques imprimées de la fiche seront rédigées dans toutes les langues des Etats membres du Conseil de l'Europe, ainsi que dans celles des Etats non membres qui auront adhéré à la Convention. Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe établira les traductions nécessaires à cette fin et les communiquera aux gouvernements des Etats membres ou adhérents.

2. Les autorités de l'Etat dont émane la communication peuvent ne pas remplir la rubrique 4 de la fiche.

Art. 3

Chaque Partie Contractante au moment de la signature ou du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion, indiquera au moyen d'une déclaration adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe, l'autorité centrale qu'elle habilite à recevoir cette transmission.

(VERTALING)

**AANVULLEND PROTOCOL BIJ DE
OVEREENKOMST BETREFFENDE DE
BEPERKING VAN GEVALLEN VAN
MEERVOUDIGE NATIONALITEIT EN
BETREFFENDE MILITAIRE VERPLICHTINGEN
IN GEVAL VAN MEERVOUDIGE NATIONALITEIT**

De Lidstaten van de Raad van Europa, die dit aanvullende Protocol hebben ondertekend,

Overwegende dat het wenselijk is dat de toepassing van de Overeenkomst betreffende de beperking van gevallen van meervoudige nationaliteit en betreffende militaire verplichtingen in geval van meervoudige nationaliteit, op 6 mei 1963 te Straatsburg ondertekend, hierna te noemen « de Overeenkomst », wordt uitgebreid en bevorderd,

Overwegende dat deze Overeenkomst alleen dan volledig doeltreffend is indien daaraan een regeling verbonden wordt voor het uitwisselen van gegevens tussen de Overeenkomstsluitende Partijen over de verkrijging van hun nationaliteit door onderdanen van andere Overeenkomstsluitende Partijen,

Zijn het volgende overeengekomen :

Artikel 1

Elke Overeenkomstsluitende Partij verbindt zich ertoe, aan een andere Overeenkomstsluitende Partij mededeling te doen van iedere verkrijging van haar nationaliteit door een meerderjarige of door een minderjarige die onderdaan is van deze Staat welke is geschied overeenkomstig de voorwaarden genoemd in artikel 1 van de Overeenkomst.

Art. 2

1. Deze mededeling moet gedaan worden door middel van een formulier volgens bijgevoegd model binnen een periode van niet meer dan zes maanden te rekenen vanaf de datum waarop de verkrijging van de nationaliteit van kracht is geworden. De op het formulier gedrukte tekst wordt opgesteld in alle talen van de Lidstaten van de Raad van Europa en in de talen van de niet-Lidstaten die tot de Overeenkomst zijn toegetreden. De Secretaris-Generaal van de Raad doet de nodige vertalingen tot stand brengen en doet deze toekomen aan de Regeringen van de Lidstaten van de Raad of van de Staten die toetreden tot de Overeenkomst.

2. De autoriteiten van de Staat waarvan de mededeling uitgaat, mogen weigeren rubriek 4 van het formulier in te vullen.

Art. 3

Elke Overeenkomstsluitende Partij geeft op het tijdstip van ondertekening of op het tijdstip van neerlegging van haar akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding, door middel van een verklaring, gericht aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa, de centrale autoriteit aan die is aangewezen om deze mededeling in ontvangst te nemen.

Art. 4

Le présent Protocole est ouvert à la signature des Etats membres du Conseil de l'Europe Parties à la Convention et qui, lorsqu'ils sont Parties au Protocole portant modification à la Convention, ont accepté les dispositions du chapitre 1er de cette Convention.

Art. 5

1. Sous réserve des dispositions de l'article 4, les Parties Contractantes à la Convention peuvent devenir Parties au Protocole additionnel par :

- a) la signature sans réserve de ratification, d'acceptation ou d'approbation;
- b) la signature sous réserve de ratification, d'acceptation ou d'approbation, suivie de ratification, d'acceptation ou d'approbation.

2. Les instruments de ratification, d'acceptation ou d'approbation seront déposés près du Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

Art. 6

1. Le présent Protocole entrera en vigueur un mois après la date à laquelle deux Parties Contractantes à la Convention seront devenues Parties au présent Protocole conformément aux dispositions de l'article 5.

2. Pour toute Partie Contractante à la Convention qui, ultérieurement signera le présent Protocole sans réserve de ratification, d'acceptation ou d'approbation ou le ratifiera, l'acceptera ou l'approuvera, le présent Protocole entrera en vigueur un mois après la date de la signature ou du dépôt de l'instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation.

Art. 7

1. Après l'entrée en vigueur du présent Protocole, tout Etat qui aura adhéré à la Convention pourra adhérer au présent Protocole à condition, lorsqu'il adhère au Protocole portant modification à la Convention, d'accepter les dispositions du chapitre I de celle-ci.

2. Tout Etat non membre du Conseil de l'Europe invité à adhérer à la Convention sera considéré comme étant invité au présent Protocole à condition, lorsqu'il adhère au Protocole portant modification à la Convention, d'accepter les dispositions du chapitre I de celle-ci.

3. L'adhésion s'effectuera par le dépôt, près du Secrétaire Général du Conseil de l'Europe, d'un instrument d'adhésion qui prendra effet un mois après la date de son dépôt.

Art. 8

1. Toute Partie Contractante pourra, en ce qui la concerne, dénoncer le présent Protocole en adressant une notification au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

2. La dénonciation prendra effet une année après la date de la réception de la notification par le Secrétaire Général.

Art. 4

Dit Protocol staat open voor ondertekening door de Lidstaten van de Raad van Europa die Partij zijn bij de Overeenkomst en die, indien zij Partij zijn bij het Protocol houdende wijziging van de Overeenkomst, de bepalingen van hoofdstuk I van de Overeenkomst hebben aanvaard.

Art. 5

1. Onder voorbehoud van het bepaalde in artikel 4 kunnen de Staten die Partij zijn bij de Overeenkomst, Partij worden bij het Aanvullende Protocol door :

- a) ondertekening zonder voorbehoud van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring;
- b) ondertekening onder voorbehoud van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring, gevolgd door bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring;

2. De akten van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring worden neergelegd bij de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.

Art. 6

1. Dit Protocol treedt in werking een maand na de datum waarop twee Staten die Partij zijn bij de Overeenkomst, partij zijn geworden bij dit Protocol overeenkomstig het bepaalde in artikel 5.

2. Ten aanzien van elke Staat die Partij is bij de Overeenkomst en daarna dit Protocol ondertekent zonder voorbehoud van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring, of die dit Protocol bekrachtigt, aanvaardt of goedkeurt, treedt dit Protocol in werking een maand na de datum van ondertekening of na de datum, waarop zijn akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring is neergelegd.

Art. 7

1. Nadat dit Protocol in werking is getreden, kan elke Staat die is toetreden tot de Overeenkomst tot dit Protocol toetreden, mits deze Staat bij toetreding tot het Protocol houdende wijziging van de Overeenkomst het bepaalde in hoofdstuk I van de Overeenkomst aanvaardt.

2. Elke Staat die geen lid is van de Raad van Europa en die wordt uitgenodigd tot de Overeenkomst toe te treden wordt geacht eveneens te zijn uitgenodigd tot dit Protocol toe te treden, mits deze Staat bij toetreding tot het Protocol houdende wijziging van de Overeenkomst het bepaalde in hoofdstuk I van de Overeenkomst aanvaardt.

3. Deze toetreding geschiedt door bij de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa een akte van toetreding neer te leggen, die een maand na de datum van neerlegging van kracht wordt.

Art. 8

1. Iedere Overeenkomstsluitende Partij kan, voor zover haar betreft, dit Protocol opzeggen door middel van een kennisgeving gericht aan de Secretaris-generaal van de Raad van Europa.

2. Deze opzegging wordt van kracht een jaar na de datum waarop deze kennisgeving door de Secretaris-Ge-

3. La dénonciation de la Convention entraîne de plein droit celle du présent Protocole.

Art. 9

Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe notifiera aux Etats membres du Conseil de l'Europe et au gouvernement de tout Etat ayant adhéré à la Convention :

- a) toute signature sans réserve de ratification, d'acceptation ou d'approbation;
- b) toute signature avec réserve de ratification, d'acceptation ou d'approbation;
- c) le dépôt de tout instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion;
- d) toute date d'entrée en vigueur de présent Protocole conformément à ses articles 6 et 7;
- e) toute déclaration reçue en application des dispositions de l'article 3;
- f) toute notification reçue en application des dispositions de l'article 8 et la date à laquelle la dénonciation prend effet.

EN FOI DE QUOI, les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé le présent Protocole.

FAIT à Strasbourg, le 24 novembre 1977, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Conseil de l'Europe. Le Secrétaire du Conseil de l'Europe en communiquera copie certifiée conforme à chacun des Etats signataires et adhérents.

Ce Protocole a été signé par les Etats suivants :

Allemagne (République fédérale), Belgique, France, Luxembourg, Norvège, Pays-Bas.

neraal is ontvangen.

3. Opzegging van de Overeenkomst houdt van rechtswege opzegging van dit Protocol in.

Art. 9

De Secretaris-generaal van de Raad van Europa stelt de Lidstaten van de Raad en de Regering van iedere Staat die is toetreden in kennis van :

- a) elke ondertekening zonder voorbehoud van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring;
- b) elke ondertekening onder voorbehoud van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring;
- c) de neerlegging van iedere akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding;
- d) iedere datum van inwerkingtreding van dit Protocol overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 6 en 7 daarvan;
- e) iedere verklaring ontvangen ingevolge het bepaalde in artikel 3;
- f) iedere kennisgeving ontvangen ingevolge het bepaalde in artikel 8, alsmede de datum waarop de opzegging van kracht wordt.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekenden, daartoe behoorlijk gemachtigd, dit Protocol hebben ondertekend.

GEDAAN te Straatsburg, op 24 november 1977, in de Engelse en in de Franse taal, zijn de beide teksten gelijkelijk authentiek, in één exemplaar, dat zal worden neergelegd in het archief van de Raad van Europa. De Secretaris-Generaal doet aan ieder van de ondertekenende en toetredende Staten een gewaarmerkt afschrift toekomen.

Dit Protocol werd ondertekend door de volgende Staten : België, Duitsland (Bondsrepubliek), Frankrijk, Luxemburg, Nederland, Noorwegen.

ANNEXE

1. a) Nom avant l'acquisition
b) Nom après l'acquisition
2. a) Prénoms avant l'acquisition
b) Prénoms après l'acquisition
3. Lieu et date de naissance
4. Résidence actuelle (Nom de l'Etat et de la commune)
5. a) Nationalité(s) antérieure(s)
b) Dernière résidence connue dans l'Etat dont l'intéressé avait la nationalité
6. a) Nationalité acquise
b) Nature de l'acte
c) Date et numéro de l'acte
d) Date à laquelle l'acquisition prend effet
e) Nature, numéro et date du document, si connu, faisant preuve de la nationalité précédente
7. Conjoint auquel s'étend l'acquisition (*)
a) Nom (éventuellement de jeune fille)
b) Prénoms
c) Lieu de naissance
d) Date de naissance
8. Enfants mineurs connus auxquels s'étend l'acquisition (*)

Nom	Prénom	Lieu de naissance	Date de naissance
a	a	a	a
b	b	b	b
c	c	c	c
d	d	d	d
e	e	e	e
f	f	f	f
g	g	g	g
h	h	h	h

9. Observations

.....le.....

Sceau officiel

Signature (fonction du signataire)

Les renseignements sont écrits en caractères latins, les dates en chiffres arabes, les mois sont représentés par un chiffre d'après leur rang dans l'année.

(*) Prière d'indiquer si l'acquisition a eu lieu de plein droit ou sur demande.

BIJLAGE

1. a) Naam vóór de verkrijging
b) Naam na de verkrijging
2. a) Voornamen vóór de verkrijging
b) Voornamen na de verkrijging
3. Plaats en datum van geboorte
4. Huidige verblijfplaats (Naam van de Staat en de gemeente)
5. a) Vorige nationaliteit(en)
b) Laatst gekende verblijfplaats in de Staat waarvan belanghebbende de nationaliteit bezat
6. a) Verkregen nationaliteit
b) Aard van de akte
c) Datum en nummer van de akte
d) Datum waarop de verkrijging uitwerking heeft
e) Aard, nummer en datum van het document, indien het voorhanden is, waaruit het bezit van de vorige nationaliteit blijkt;
7. Echtgeno(o)t(e) die eveneens die nationaliteit verkrijgt (*)
a) Naam (eventueel de meisjesnaam)
b) Voornamen
c) Plaats van geboorte
d) Datum van geboorte
8. Bekende minderjarige kinderen, tot dewelke de verkrijging uitgebreid wordt (*)

Naam	Voornamen	Plaats van geboorte	Datum van geboorte
a	a	a	a
b	b	b	b
c	c	c	c
d	d	d	d
e	e	e	e
f	f	f	f
g	g	g	g
h	h	h	h

9. Opmerkingen

.....op.....

Officiële zegel

Handtekening (functie van de ondertekenaar)

De inlichtingen worden geschreven in Latijns schrift, de data in Arabische cijfers, de maanden worden vermeld door middel van een cijfer volgens hun volgorde in het jaar.

(*) Gelieve te vermelden of de verkrijging van rechtswege gebeurde dan wel op verzoek.